

PAASWAKE

VOORAF

The smile
uit Four Romances
John THomas(1826-1913)
Harp

AANHEF.

Lied.

*Alleluia uit Song for Athene
John Travenner*

(Lucas 24,13-35)

*Ontmoedigd en ontgoocheld waren
twee van Jezus' vrienden onderweg
van Jeruzalem naar Emmaus -
met zijn bijna laatste woorden in het hoofd:
'Niemand neemt mij het leven af;
ik geef het uit mezelf en
keer terug naar mijn Vader,
Schepper van hemel en aarde.*

Kort orgel

DE SCHEPPING.

Genesis

*In den beginne schiep God hemel en aarde. De aarde
was woest en leeg; duisternis lag over de diepte en
Gods adem hing over de wateren. En Hij schiep zon
en maan; dag en nacht schiep Hij; morgen, middag,
avond.*

In de stilte horen wij
de ademhaling van de aarde
voelen de stroom die ons allen verbindt
en worden gevoelig voor de liefde
die alle verstand te boven gaat.

Enkele akkoorden harp

*Het kabbelen van water
zelfs het bulderen van de zee,
het ruisen van de wind
zelfs het gieren van de storm,
het zingen van vogels
zelfs al wekken ze de slapers -
ze verstoren de stilte niet.
Maar één woord van de mens,
al is het maar fluisteren,
en er breekt iets.*

Harp; eerste bloem

*God sprak: Het land moet zich tooien met jong groen
gras, zaadvormend gewas; bomen en bloemen van
alle soort met vruchten die ontkiemen.*

Gij moet het eenzaam laten,
het zaad dat ligt te slapen
en dat al kiem gaat maken.

Dit eerstelingsbewegen
van leven binnen leven, -
vermijd het te genaken.

Laat het stil in zijn waarde,
zaad in de donkere aarde;
zaad in de donkere aarde.

En het zal groen ontwaken.

Ida Gerhardt.

Lied.

De vogels in de bomen; 1c
A. Bosch/F. Bertens

*Een bloem - wie weet waarom -
schoot op tussen de stenen.
Er kwam een man voorbij.
Hij zag de schoonheid van de bloem,
was er dankbaar voor en liep door.
's Nacht stak er een storm op
en de bloem brak.*

*Een bloem – wie weet waarom -
schoot op tussen de stenen.
Er kwam een vrouw voorbij.
Zij zag hoe mooi de bloem was
en dacht: die neem ik mee naar huis;
dan kan iedereen ervan genieten.
Wat dagen later was de bloem verlept.*

*Een bloem - wie weet waarom -
schoot op tussen de stenen.
Er kwam een kind voorbij
dat in de bloem zichzelf zag:
alleen, met niemand op de wereld.
Het kind haalde aarde en water
en de volgende dag wat mest.
En de bloem veranderde in een tuin.*

(naar Hector Frisotti)

Harp
derde bloem

*En God sprak: het water moet wemelen van dieren en
boven het land moeten vogels langs de hemel vliegen.
De aarde moet levenden wezens voortbrengen van
allerlei soort: kruipende, gaande dieren; tamme en
wilde van allerlei soort.*

Diep in de stilte binnengedaald -
zoals een vis
zoals een vis
binnen het water ademhaalt,
water dat adem en aanvang is.

Diep in de stilte - en vrij geraakt,
zoals een vis
zoals een vis
zwaarteloos vaart met vinnen en staart,
voelend wat water en koelte is.

Diep in de stilte eenkennig gewend -
zoals de vis
zoals de vis enkel kent zijn element -
kennend de Ene die was en is.

(Ontkomen Ida Gerhardt)

Lied
vierde bloem

Lied.

De vogels in de bomen, 1c

*Toen, rustend op de wolken,
boog Hij zich voorover.
De eerste vogels vlogen van zijn hand
en Hij vond vreugde in het kleurgetover;
de schoonste zond Hij naar het tropisch land.
En telkens weer
ontvloog zijn hand een ander:
de kleinste zanger en de adelaar.
En zij betrokken palm en oleander;
tot in het Nijldal vloog de ooievaar.
En wat zijn dag moog zijn
aan menseneeuwen,
hij heeft ons land zo tederlijk bedacht:
de grijze luchten vol witte meeuwen
en dan in Mei de zanger van de nacht.*

*(Schepping der vogels
Jac. van Hattum)*

Harp; vijfde bloem

*Toen schiep God de mens als zijn beeld; man en
vrouw schiep Hij hen. God zegende hen en zei: Wees
vruchtbaar, wordt talrijk; bevolk de aarde en bewerk
haar. Heb zorg voor de vissen van de zee, de vogels in
de lucht en alles wat kruipt en gaat en groeit uit de
aarde.*

Ik ben een kleine welgevormde ruimte.
De terracotta wanden - met gevoelige
handen gevormd, gebogen en glad -
vormen mijn begrenzing.

Die wand bepaalt mijn bestaan -
een wand die mij afsluit van
de grote wijde allesomvattende ruimte.
Hier ben ik, nu en zo.

En altijd - altijd opnieuw vraag ik:
hoe ben ik, wie ben ik, waar ben ik;
waarom ben ik, blinde man in de vaas ?

Als de wand barst en de vaas uiteen valt,
ben ik - kleine ruimte - ineens weer één
met de grote wijde allesomvattende ruimte.
En alle vragen zullen verstommen.

*(Als de vaas uiteen valt
Pieter Mol)*

Lied; zesde bloem

Lied.

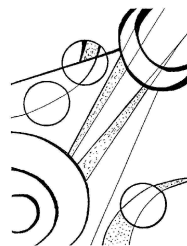
De vogels in de bomen; 1c

*God overzag alles wat Hij gemaakt had. Hij zag dat
het zeer goed was. Op de zevende dag bracht Hij alles
tot voltooiing en rustte uit van al het werk dat gedaan
was. Hij zegende deze dag en noemde die heilig.*

Lied
zevende bloem
bij het kruis

Lied.

Die ons schiep; c 1-3-4
Sytze de Vries/Willem Vogel

**KWAAD
EN SLAVERNIJ
TE BOVEN**

*De twee, onderweg naar Emmaus, praatten
over alles wat er gebeurd was.
Gaandeweg kwam Jezus bij hen,
maar ze herkenden Hem niet.
Hij vroeg:
“Wat bepraten jullie zo druk met elkaar ?”
Ze begonnen over Jezus
die drie dagen terug gekruisigd was.
‘En wij’ bekenden ze ‘wij hadden
alle hoop op hem gesteld.’
Toen begon Jezus hen vanaf Mozes
alwat geschreven is te verklaren.*

Lied. Dat mensen de eeuwen door *m: W. Vogel*
in treur- en loflied
van U zijn blijven zingen -
A.: **Het moet U, God, een wonder zijn
groter dan uw schepping
groter dan de mens.**

Nee, er is niets op aarde
- geen bloem, geen vogel,
geen korrel zaad of druppel water -
wat niet gelooft in het leven.
Dit is het geheim van hun geluk
en van hun belaagde onschuld.
Alles ontkent dat het sterven moet.

(Charles Verberghe)

Het is een wonder dat ik nog niet
al mijn verwachtingen heb opgegeven,
want ze lijken absurd en onuitvoerbaar.
Toch houd ik ze vast, ondanks alles,
omdat ik nog steeds aan de innerlijke
goedheid van de mens geloof.
Het is me ten enenmale onmogelijk
alles op te bouwen op basis van
dood, ellende en verwarring.

(Anne Frank)

Ik heb gezien dat het leven
temidden van vernietiging
blijft bestaan en dat er dus
een hogere wet moet zijn
dan die van vernietiging.

(Mahatma Gandhi)

Lied. Dat mensen de eeuwen door
in smee- en dankgebed
tot U zijn blijven bidden -
A.: **Het moet U, God, een wonder zijn
groter dan uw schepping
groter dan de mens.**

Vuur ontsteken

Uit Exodus 3

Mozes dreef zijn schapen tot bij de berg de woestijn in. Daar stond een braamstruik in lichterlaaie. Het verbaasde Mozes dat de struik, in vuur en vlam, wel brandde, maar niet verteerde. Hij wilde weten hoe zoiets kon. God zag hoe Mozes nieuwsgierig dichterbij kwam en riep: "Mozes, Mozes, niet verder; blijf waar je bent en doe je sandalen uit, want waar je staat is het heilig. Ik Bén, Ik ben de God van uw vaders, God van belofte, God van mensen - die zien hoe alles gaat en blijven hopen dat het morgen beter wordt; die werken en zwoegen, planten en zaaien en vrucht en oogst aan anderen gunnen; die voor recht en gerechtigheid hun leven riskeren, als was het hun enige niet; die zwaar getroffen, naar ziel en lichaam wegteren en desondanks blijven uitzien naar leven, hoe dan ook." Toen sloeg Mozes de handen voor de ogen, want God aanzien durfde hij niet. Die sprak: "Ik zie de ellende van de mensen; ik hoor hun jammeren, weet hoe ze lijden. Daarom bén Ik: om mijn volk te verlossen en weg te leiden van hier naar waar het goed toeven is; een land van melk en honing. Ik ga voor u uit. Overdag als een wolk, 's nacht als een vuur. Nooit zal Ik wijken uit de spits van mijn volk onderweg."

Brood en kan naar het altaar

Lied. Dat mensen de eeuwen door
bij tij en ontij
op U zijn blijven hopen -
A.: **Het moet U, God, een wonder zijn
groter dan uw schepping
groter dan de mens.**
Ga in alles met ons mee.
Haal ons, God door alles heen.

HERKEND.

*De beide vrienden bereikten Emmaus.
De dag liep ten einde, het werd avond.
Ze vroegen Jezus bij hen te blijven.
Hij ging bij hen binnen
en is gebleven.
Hij nam brood, prees het,
brak het en gaf het hun.
Toen zijn hen de ogen open gegaan.
Ze herkenden hem aan het breken van het brood -
al was hij uit het zicht verdwenen.*

*De twee keerden meteen naar Jeruzalem terug.
Daar troffen ze de elf en vele anderen samen.*

*Die riepen hen toe:
De Heer is waarlijk opgestaan
en aan Simon verschenen.*

VERREZEN.

Gaat u staan
Het licht binnen
gedragen en verspreid

V. Lumen Christie
A.: **Deo gratias**
V. Lumen Christie
A.: **Deo gratias**
V. Lumen Christie
A.: **Deo gratias**

PAASLIED.

Adri Bosch/M. Vulpius

HET EVANGELIE.

Marcus 16,1-6

“De sabbat was voorbij en Salomé, Maria van Jacobus en Maria van Magdala gingen naar het graf. Het was de eerste dag van de week en nog vroeg in de morgen. Ze zeiden tegen elkaar: “Wie zal ons de steen van het graf wegrollen ?” Toen ze opkeken, zagen ze dat de steen - ontzettend groot - weggerold was. Het graf binnen gegaan, hoorden ze een jongeman in het wit zeggen: “Niet bang; jullie zoeken Jezus van Nazaret, de gekruisigde. Hij is niet hier, Hij leeft.”

Doof de kaarsjes
Gaat u zitten; kort orgel

MEDITATIE.

‘Leven en dood liggen dicht bij elkaar.’
Een bekende uitspraak die zeggen wil
dat het mensenleven broos en vluchtig is.
Ook bij Pasen, in woorden zoals ‘opstaan uit de dood’
en ‘verrijzen’, zijn leven en dood als het ware
met elkaar vervlochten, maar dan wel in de
evangelische betekenis van leven en dood.
Met ‘dood’ wordt daar zelden de dood
als het einde van het aardse leven bedoeld.
Toen de vader in de bekende parabel van
De Verloren Zoon zijn kind thuis zag terugkeren,
riep hij buiten zichzelf van blijdschap uit:
‘Mijn zoon was dood en is weer levend geworden . . .
We zijn weer samen, hij is weer bij ons.’
Deze betekenis van leven en dood is voor ons
wellicht moeilijk invoelbaar, want wij leven
- bijna met de dag sterker - in een ‘ik’ cultuur en
naast of tegenover mij sta ‘jij’ of staan ‘zij’.

'Ik' zal zich moeten waar maken, vaak in competitie met of zelfs ten koste van 'anderen' en de samenleving van die ikken is als een hoop los zand, dat gemakkelijk verwaait of verregent. Hoe anders is bijvoorbeeld de Afrikaanse mens, die leeft als 'wij', samen, in-gemeenschap-met.

'Dood' zijn mensen die 'bij leven' niet leven. Ze ademen, 't hart klopt, de bloedstroom gaat, maar daarmee leven ze nog niet. Ze zijn gevoelloos geworden - voor anderen, voor wat er om hen heen gebeurt; soms ook voor zichzelf: lachen en huilen is hun vergaan. Niet omdat zij bepaalde lichamelijke gebreken hebben, maar omdat zij de uitdaging van het leven niet meer aangaan, aandurven. Misschien te vaak 't hoofd gestoten; of de lat voor zichzelf zo hoog gelegd dat ze aan die verwachtingen niet meer konden voldoen; het moede hoofd werd in de schoot gelegd. 'Het zal mijn tijd wel duren' - wie dit zegt en meent heeft in feite 'zijn tijd gehad'. Pasen zegt hen: 'Sta op, kom in de benen, treed te voorschijn. laat je zien. Geen dooie boel; er kan een nieuw leven voor je opengaan.'

'Dood' zijn mensen die weliswaar in leven zijn, maar op een wijze die geen toekomst heeft. Zelfzuchtig en door eigenbelang gedreven, eisen ze alles voor zichzelf op en laten zich aan niets en niemand iets gelegen liggen. Als een olifant door de porseleinkast gaan ze door het leven, vertrappen al wat en al wie 'in de weg zit' en laten anderen de scherven ruimen. Van hen wordt gezegd: 'Al ben je in leven, - eigenlijk ben je al afgeschreven en vergeten. De dood vreet aan je, heeft je in z'n greep.'

'Dood gemaakt' worden mensen die niet de ruimte krijgen om te leven, die niet tellen, niet gekend of gevraagd, niet gemist worden. Ze worden behandeld alsof ze niet bestaan. Willen ze iets zeggen, dan worden ze niet serieus genomen, genegeerd, 'dood'-gezwegen. Ze zijn als bloemen die worden vertrapt, nog voordat ze uit de knop zijn. Over deze verdrukten wordt gezegd: 'Toch zullen zij leven, hoe dan ook.'

Dit is de boodschap van Jezus' verrijzenis: Maak je zoals Hij zorgen over de dood van mensen in het leven, neem het op voor mensen voor wie het - moedeloos, uitgestoten, dood gezwegen, monddood gemaakt - 'geen leven is'. Deze Jezus van Nazaret kan en mag niet in een graf begraven worden, in doodswijgen verzanden. Zijn leven was trouw zijn aan mens en wereld, koste wat het kost, - een trouw die gedragen werd door vol vertrouwen in Die Leeft.

Zin hebben in leven, samenleven, medeleven
stoelt op het beseft dat het leven zin heeft.
Dit laatste is de wortel, voedingsbodem, bron.
Tot dit vertrouwen kon Dorothee Sölle zich
na een lange crisis in haar leven opwerken.

*Een oer-vertrouwen in mij zegt me,
dat het leven een zin heeft en dat ik,
ondanks alles, daaraan deel heb.*

*Een stroom van liefde
draagt uiteindelijk de wereld
en die stroom is er ook voor mij,
al zie en voel ik het misschien niet.*

In wellicht wat alledaagsere woorden,
maar daardoor tegelijk heel invoelbaar en
zeer direct inspelend op waar dat vertrouwen
ontstaan moet en doorgegeven kan worden,
schrijft Toon Hermans zaliger gedachtenis:

*Geef elkander hoop, dan gaat alles goed.
Geef elkander hoop, als j'elkaar ontmoet.*

*Niet met dure woorden, een rede of een preek;
nee, zo maar bij de slager of in de apotheek, -*

*op een café-terrasje of in de bioscoop.
Al is het nóg zo vluchtig, maar geef elkander hoop.*

Zalig Pasen.

*Megans Daughter
John Thomas
Harp*

LEVEND WATER

Lied
*Bronnen en alwat
I. Gerhardt/F. van der Putt*

Zegen

Water,
wie of wat kan zonder ?
Geen plant, geen dier,
geen mens kan zonder water.

Water, levend water,
alle leven uit het water.
En wie niet te drinken heeft
versmacht, verdort.

Paaskaars
in het water

Water,
Hij is het levend water.
Al wie hem drinkt
dorst naar niet meer.

Gezegend zij het water
en allen die in Jezus' naam
uit water en licht herboren worden.

Allen komen en tekenen
zich met het water
als hernieuwde doop.

BELIJDENIS

Lied

*Een zee van mensen
A. Bosch/W. Vogel*

ONDERBREKING.

Orgel
Collecte

GEDACHTENIS.

Hier vanavond samen om te delen
in Jezus` geloof en vertrouwen,
vraag ik u te denken
aan de mensen die pijn hebben,
huiveren en tobben.

aan vluchtelingen en ontheemden;
aan die omkomen door honger en geweld.

Bid om vertrouwen en
gedenk die ons zijn voorgegaan.
In eerbiedige gedachtenis noemen wij:

Geen offer wordt voor niets gebracht,
geen leven vergeefs geboren.

Korte stilte

GEBED AAN TAFEL.

*Gezegend zijt Gij om adem en licht,
de bron uit wie wij geboren,
de einder waarheen we gaan.*

*Gezegend zijt Gij om zon en maan,
alles en alles in het bestaan geroepen,
het onnoembare wonder dat wij beleven.*

*Gezegend zijt Gij om hart en ziel,
de hoop die gaande houdt,
de belofte waarop wij koersen.*

Lied. Gij, die de vreugde zijt
waaruit de vogel zingt,
de blijheid, die aan bloemen
geur en kleur geeft.
Gij, die bloeit in al wat leeft,
in al wat groeit het leven zijt.

**A.: Mijn God ik zoek naar U,
al wat ik ben is dorst naar U,
Gij ziel van alle leven.**

*Gezegend zijt Gij om die
zorgzaam doen wat alledag vraagt,
eerbiedig omgaan met het leven en
nooit genoemd Uw naam waar maken.*

*Gezegend zijt Gij om kracht en woord
van profeten toen en nu,
die opstaan tegen alle pijn
en mensen waardig leven geven.*

*Gezegend zijt Gij om Jezus Christus,
die vol vertrouwen in U en het Leven,
mensen trouw was tot het uiterste.*

Lied. Gij, alle woorden ver te boven
in geen wet, geen weet,
geen waarheid uit te spreken
Gij zijt genoemd de eeuwen door
met lieve namen,
Vader, Liefde, Trouw.

**A.: Mijn God ik zoek naar U,
al wat ik ben is dorst naar U,
Gij ziel van alle leven.**

*Gezegend zijt Gij om die
ten afscheid brood nam,
het brak, deelde en zijn vrienden zei:
Dit ben Ik, hart en ziel
met u gedeeld, voor u gebroken.*

*Gezegend zijt Gij om die op het laatst
zijn beker overreikte en zijn vrienden zei:
Neem deze van Mij over
en deel hem samen, geef hem door
mijn testament voor u, een nieuw begin.*

*Gezegend zijt Gij om die ons
tenslotte heeft gezegd:
leef zoals Ik
trouw aan mensen koste wat kost;
trouw aan de Vader
in wie alles wordt voltooid.*

**A.: Al wie eten van dit brood
het breken en delen met de ander,
zij houden de Heer in leven onder ons;
zij zijn Hem trouw tot alles is volbracht.**

*Gezegend die zijn als Hij:
voor stommen te spreken
voor doven te horen
voor blinden te zien.
Gezegend die zijn als Hij;
met het volste vertrouwen in
'alles komt goed',
Liefde heeft het laatste woord.*

*Gezegend die zijn als Hij:
in geen dood, geen graf berusten;
aan geen kwaad ten onder.*

Gezegend die bidden zoals Hij:

ONZE VADER.

COMMUNIE.

Brood en
leven delen.

*Deel brood en beker.
Deel met Hem het leven
waarin wij één zijn en
waarvan God het hart is.*

ONDER DE UITREIKING.

Lied.

GEBEDEN.

Lied.

*Alles wat adem heeft; r-c-r
I. Gerhardt/A. Oomen*

*Dat we
-wat ons ook toevalt, overkomt,
waarmee we ook te stellen krijgen -
dat we de hoop,
verankerd voorbij de horizon,
niet opgeven.
Zalig Pasen.*

Lied.

Alles wat adem heeft; r-c-r

*Dat we
- al wordt het pad versperd,
de weg geblokkeerd -
dat we het vertrouwen in echt en recht
niet opzeggen.
Zalig Pasen.*

Lied.

Alles wat adem heeft; r-c-r

*Dat we -
wat het ook vraagt en van ons vergt -
niet wegblijven waar we nodig zijn,
niet ontlopen wat ons zwaar valt,
dat we wie op ons vertrouwen
niet teleurstellen.
Zalig Pasen.*

Lied.

Alles wat adem heeft; r

ZEGENWENS.

*Zegenen wij elkaar en die God en Goed is
zij met ons en heel zijn schepping.
Zalig Pasen in de naam van
Vader Zoon en Heilige Geest.
AMEN.*

ORGELSPEL